

Δελτίο Τύπου

Λουξεμβούργο, 21 Νοεμβρίου 2022

Ο ανεπαρκής συντονισμός πρόσκομμα στην αποτελεσματικότητα της χρηματοδότησης της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία

Οι συνεργίες μεταξύ του πολυδάπανου ερευνητικού προγράμματος «Ορίζων 2020» της ΕΕ και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) δεν αξιοποιούνται στο έπακρο, σύμφωνα με νέα έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ). Διάφορα δομικά στοιχεία απαραίτητα για τη δημιουργία αυτών των συνεργιών δεν είχαν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή κατά την περίοδο 2014-2020. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι αρχές που διαχειρίζονται τα σχετικά ταμεία στις χώρες της ΕΕ δεν συνεργάζονται στενά, ενώ οι διαχειριστικές αρχές των σχετικών κονδυλίων στα κράτη μέλη συχνά εργάζονται μέσα σε κατακερματισμένες, στεγανοποιημένες δομές που τις εμποδίζουν να τα χρησιμοποιούν με συμπληρωματικό τρόπο. Περιορίζονται έτσι η υλοποίηση και ο αντίκτυπος των επενδύσεων που σχετίζονται με την έρευνα και την καινοτομία (Ε&Κ) και παρεμποδίζονται οι προσπάθειες για τη γεφύρωση του χάσματος στην Ε&Κ που υπάρχει στην Ευρώπη.

Μεταξύ του 2014 και του 2020, η ΕΕ αφιέρωσε το 12 % του προϋπολογισμού της στην Ε&Κ, κάτι πρωτοφανές. Από το ποσό αυτό, 76,4 δισεκατομμύρια ευρώ προήλθαν από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και σχεδόν 41 δισεκατομμύρια ευρώ από τα ΕΔΕΤ. Οι ελεγκτές εξέτασαν κατά πόσον η Επιτροπή και οι διαχειριστικές αρχές στις χώρες της ΕΕ είχαν λάβει τα αναγκαία μέτρα για τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των δύο αυτών πηγών χρηματοδότησης, προκειμένου να εξασφαλίσουν έτσι μεγαλύτερο αντίκτυπο από αυτόν που θα είχαν μεμονωμένες παρεμβάσεις.

«Σε μια εποχή που οι πολίτες βασίζονται στους ερευνητές και τους φορείς καινοτομίας μας σε τόσους πολλούς ζωτικούς τομείς —από την ανάπτυξη εμβολίων έως την ενεργειακή, την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση— οφείλουμε να μεγιστοποιήσουμε τον αντίκτυπο της χρηματοδότησης που διατίθεται στην Ε&Κ», δήλωσε η Ivana Maletić, Μέλος του ΕΕΣ και αρμόδια για τον έλεγχο. «Εκ πρώτης όψεως, μπορεί να φαίνεται ότι το πρόγραμμα “Ορίζων 2020” και τα ΕΔΕΤ είναι δύο διαφορετικοί κόσμοι χωρίς πολλά κοινά σημεία. Μπορούν όμως να έχουν ακόμη μεγαλύτερο αντίκτυπο, εάν αλληλοσυμπληρώνονται. Για να συμβεί αυτό, πρέπει να υπάρχει συνεργασία από την αρχή, τόσο στον σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση των προγραμμάτων.»

Οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι ορισμένοι παράγοντες που ήταν καθοριστικοί για τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των δύο πηγών χρηματοδότησης δεν είχαν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή κατά την περίοδο 2014-2020. Πρώτον, οι κανόνες που διέπουν τα δύο αυτά χρηματοδοτικά προγράμματα δεν ήταν καλά ευθυγραμμισμένοι μεταξύ τους. Η Επιτροπή έλαβε μεν μέτρα για να διορθώσει το

Σκοπός του παρόντος δελτίου Τύπου είναι η παρουσίαση των κύριων μηνυμάτων της ειδικής έκθεσης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το πλήρες κείμενο της έκθεσης διατίθεται στον ιστότοπο eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

πρόβλημα αυτό κατά την περίοδο 2021-2027, αλλά μένει να διαπιστωθεί κατά πόσον οι αλλαγές θα έχουν τον αναμενόμενο αντίκτυπο. Δεύτερον, αν και η συνεργασία εντός της Επιτροπής βελτιώθηκε κατά την περίοδο 2014-2020, η συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, όπως και εντός των ίδιων των κρατών μελών, δεν ήταν ομοιογενής. Τρίτον, παρά τη σημασία που έχει η ύπαρξη πληροφοριών για τα έργα και τους δικαιούχους που χρηματοδοτούνται τόσο από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» όσο και από τα ΕΔΕΤ, μέχρι τον Μάρτιο του 2022 δεν υπήρχε πλήρης βάση δεδομένων με όλα τα έργα που χρηματοδοτούνταν από τα ΕΔΕΤ. Η βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε έκτοτε εξακολουθεί να μην είναι συμβατή με τη βάση δεδομένων του προγράμματος «Ορίζων 2020». Ένας τέταρτος παράγοντας ήταν η εμπειρογνώση και οι διαχειριστικές ικανότητες των διαχειριστικών αρχών στις χώρες της ΕΕ, οι οποίες κρίθηκαν ανεπαρκείς, παρά την υποστήριξη που παρείχε η Επιτροπή.

Προκειμένου οι συνεργίες να προκύπτουν στην πράξη, πρέπει να προβλέπονται προσηκόντως και εγκαίρως στα έγγραφα στρατηγικού σχεδιασμού. Ωστόσο, οι ελεγκτές διαπίστωσαν ότι τα έγγραφα στρατηγικού σχεδιασμού των ΕΔΕΤ δεν περιείχαν παρά λιγιστές αναφορές σε συνεργίες με το πρόγραμμα «Ορίζων 2020». Επιπλέον, οι προτεραιότητες που καθορίζονταν στα εν λόγω στρατηγικά έγγραφα ήταν συχνά υπερβολικά γενικές, γεγονός που δυσχέραινε τη σωστή εστίαση των επενδύσεων και τη δημιουργία συνεργιών. Ιδιαίτερα παραμελημένη υπήρξε η συνεργία που αφορούσε τη χρήση της χρηματοδότησης των ΕΔΕΤ για την επωφελή εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων από έργα έρευνας και καινοτομίας του προγράμματος «Ορίζων 2020». Ένας βασικός λόγος ήταν ότι οι διαχειριστικές αρχές των ΕΔΕΤ απλώς δεν γνώριζαν πώς να δημιουργήσουν συνεργίες ή πώς να αναζητήσουν τα αποτελέσματα των έργων του προγράμματος «Ορίζων 2020». Σύμφωνα με τους ελεγκτές, πρόκειται για μια χαμένη ευκαιρία να μετουσιωθούν τα αποτελέσματα της έρευνας σε πράξη. Ένα ακόμη παράδειγμα είναι η σφραγίδα αριστείας, ένα σήμα ποιότητας για προτάσεις του προγράμματος «Ορίζων 2020» που είχαν αξιολογηθεί θετικά, αλλά δεν χρηματοδοτήθηκαν λόγω έλλειψης πόρων. Παρότι η σφραγίδα αριστείας θα μπορούσε να ανοίξει το δρόμο για χρηματοδότηση από τα ΕΔΕΤ, χρησιμοποιήθηκε σε πολύ μικρό βαθμό. Κάποιες άλλες συνεργίες, όπως η στήριξη ερευνητικών κέντρων με πόρους των ΕΔΕΤ, με σκοπό τη διευκόλυνση έργων να διαγωνιστούν για την εξασφάλιση της πιο επιλεκτικής χρηματοδότησης του προγράμματος «Ορίζων 2020», υλοποιήθηκαν γενικά.

Γενικές πληροφορίες

Τόσο το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» όσο και αυτό που το διαδέχεται, το «Ορίζων Ευρώπη», στοχεύουν στην αριστεία, ενώ τα ΕΔΕΤ στοχεύουν στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της στήριξης της Ε&Κ. Οι συνεργίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις χώρες που υστερούν στον τομέα αυτό, καθώς καθιστούν δυνατή τη συντονισμένη χρήση κονδυλίων από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και τα ΕΔΕΤ για την εξασφάλιση μεγαλύτερου αντικτύπου από αυτόν που θα απέφερε το καθένα χωριστά. Κατά την περίοδο 2021-2027, για την Ε&Κ διατέθηκαν ακόμη περισσότερα κονδύλια στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και των ΕΔΕΤ, και δόθηκε μεγαλύτερη σημασία στις συνεργίες.

Η ειδική έκθεση 23/2022, με τίτλο «Συνεργίες μεταξύ του προγράμματος "Ορίζων 2020" και των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων – Δεν έχουν αξιοποιηθεί ακόμη στο έπακρο» είναι διαθέσιμη στον [ιστότοπο του ΕΕΣ](#). Συμπληρώνει την [ειδική έκθεση](#) 15/2022 του σχετικά με τα μέτρα για τη διεύρυνση της συμμετοχής στο πρόγραμμα «Ορίζων 2020».

Επικοινωνία με τον Τύπο

Γραφείο Τύπου του ΕΕΣ: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - κιν.: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu -κιν.: (+352) 691 551 502